

verslag

Betreft	ROW/AO	
Vergaderdatum en -tijd	23 mei 2024	
Vergaderplaats	VWS, Terminal Noord	
Aanwezig	Voorzitter: S. van Hoogstraten Secretaris: T. de Haas Mw. M. Achterhof (VvN), hr. S. Baljé (VWS), mw. L. Bronswijk (VWS), mw. A. Egelmeers (Nepluvi), mw. A. Faré (VNV), mw. S. Kingma (MVO), mw. M. Kneppers (FNLI), mw. B. Niemans (NZV), mw. N. Quaedvlieg (GroentenFruithuis), mw. I. Roosenbrand (CBL), mw. P. de Ruyter (LNV), mw. E. Thomas (NVWA), mw. A. Vioria (VWS). Mw. A. van Dijk (LTO), mw. P. Prent (Visfederatie), hr. M. Rijerman (FNLI)	
Afwezig met bericht		

**Directie Voeding,
Gezondheidsbescherming
en Preventie**
Regulier Overleg Warenwet

Bezoekadres:
Parnassusplein 5
2511 VX Den Haag
T 070 340 79 11
Postbus 20350
2500 EJ Den Haag
www.rijksoverheid.nl

Inlichtingen bij
T.E.J. de Haas
*Secretaris Regulier Overleg
Warenwet*

T 070 340 79 11
M +31(0)6-15438837
_dienstpostbusrow@minvws.n
l

Datum
10 juni 2024

Bijlage(n)
1

Kenmerk
3913360

Aantal pagina's
5

*Correspondentie uitsluitend
richten aan het retouradres
met vermelding van de datum
en het kenmerk van deze
brief.*

1. Voorstelronde en vaststelling agenda

De voorzitter opent de vergadering, en geeft hierbij aan de vergadering iets vroeger te moeten beëindigen. Er volgt een voorstelronde.

Achterhof kondigt een vraag over allergenen aan voor de rondvraag..

2. Mededelingen

Er zijn geen mededelingen.

3. Notificatieplicht private laboratoria

Thomas geeft een presentatie (bijlage 1) over de huidige stand van zaken. De Tweede Kamer is geïnformeerd, VWS bereidt de wetgeving voor en er is een project gestart om tot inrichting van het notificatiesysteem te komen, waarbij stakeholders betrokken worden. Uitgangspunten voor dit systeem zijn dat laboratoria dezelfde overschrijden notificeren die bedrijven moeten melden, dat het systeem zoveel mogelijk geharmoniseerd wordt met de meldplicht diervoeders en dat het werkbaar is voor de laboratoria en levensmiddelenbedrijven. Er wordt gewerkt met een projectmatige aanpak. In het projectteam nemen deel NVWA, Fenelab en de levensmiddelenbranches. Het projectteam heeft tot nu toe een communicatieplan, een concept-scope en een lijst met kwesties rondom uitvoerbaarheid en neveneffecten opgesteld. Momenteel wordt er toegewerkt naar een pilotproject dat in het vierde kwartaal van 2024 uitgevoerd wordt. Verder

wordt de concept-scope getoetst bij de laboratoria, eerder is dit al gebeurd bij de levensmiddelenbranches. Hierna volgt een rapport met de evaluatie van de pilot en advies voor de uitrolfase. De uitrolfase is voorzien in 2025.

**Directie Voeding,
Gezondheidsbescherming
en Preventie**
Regulier Overleg Warenwet

De voorzitter nodigt de vergadering uit te reageren. Niemans vraagt of er nog een terugkoppeling volgt van de achterbanconsultatie voor levensmiddelenbedrijven die in maart plaatsvond. Thomas antwoordt dat er nog een vergelijkbare bijeenkomst voor laboratoria volgt en daarna één verslag opgesteld wordt.

Datum
10 juni 2024

De voorzitter vraagt wie er geacht wordt te notificeren. Dit betreft eenieder die levensmiddelen onderzoekt. Egelmeers vraagt of het klopt dat labs ook resultaten van analyses voor intern gebruik van levensmiddelenbedrijven moeten notificeren. Ze vraagt of de NVWA niet bang is dat deze analyses niet meer uitgevoerd zullen worden. Thomas bevestigt dat dit een mogelijk neveneffect is, dit punt is bekend bij het projectteam. Egelmeers vraagt hoe buitenlandse labs verplicht kunnen worden te notificeren. Thomas geeft aan dat dit niet kan, maar dat de opdrachtgevende levensmiddelenbedrijven wel verplicht worden een lab te gebruiken dat kan notificeren. Roosenbrand vraagt zich af of dit in de praktijk wel zo uitwerkt. De voorzitter vraagt zich af of andere EU-landen een vergelijkbare notificatieplicht hebben. Thomas geeft aan dat dit alleen België is, maar die is niet helemaal vergelijkbaar. Kneppers reageert dat er geen enkel ander land is met een notificatieplicht met een scope zoals in deze plannen. Niemans wil dit punt graag verder bespreken na de terugkoppeling van de achterbanconsultaties. Nieuwe informatie kan dan meegenomen worden in de discussie. Kneppers geeft aan dat uitvoerbaarheid en neveneffecten nog niet uitgebreid getoetst zijn bij de achterbannen. Zij adviseert om hier een plan voor te maken. Tegelijkertijd wil ze niet van ieder detail een punt maken voordat de scope volledig uitgekristalliseerd is, dat maakt het gesprek op dit moment lastig.

De voorzitter kan zich voorstellen dat het voor een levensmiddelenbedrijf voelt als zichzelf in de voet schieten wanneer overschrijdingen bij onderzoek voor intern gebruik gemeld moet worden bij de NVWA. De Ruyter is het hier niet mee eens. Wanneer bij zo'n onderzoek bijvoorbeeld PFAS in eieren wordt gevonden, dan wil je deze als bedrijf toch ook niet op de markt brengen en neem je maatregelen? Het enige dat de NVWA vraagt is een toelichting wat er met de uitslag gedaan wordt. Kneppers vindt het daarom dat heel scherp gedefinieerd moet worden welke data gedeeld moet worden. Valt bedrijfseigen- en sectoronderzoek hieronder of gaat het alleen om producten die in de handel worden gebracht? Egelmeers geeft aan dat bijvoorbeeld alle meldingen over slachterijen door NGO's via de WOO worden opgevraagd en negatief in de media gebracht. Dit kan hen ervan weerhouden om intern onderzoek te doen wanneer dit onder de scope gaat vallen. Kingma vraagt of het doel is om hier Europese wetgeving van te maken. Viloria antwoordt dat er eerst nationaal beleid wordt gemaakt, de intentie is wel om het daarna aan de Commissie voor te leggen. Kingma is bezorgd dat sommige buitenlandse leveranciers niet meer aan Nederlandse bedrijven zullen willen leveren omdat sommige nichebedrijven partijen uit het buitenland kopen, testen en eventueel terugsturen. De leverancier kan een teruggestuurde partij niet opnieuw verkopen als er een overschrijding gemeld is.

Niemans vraagt zich af waarom de NVWA al deze informatie wil hebben. Zij vindt dit micro-managen en vraagt zich af waarom de NVWA het bedrijfsleven niet kan vertrouwen. De Ruyter antwoordt dat de meldplicht al heel lang opgenomen is in de Wet dieren, en dat de slachthuizen hier dus eigenlijk al onder vallen. In het

verleden is ook voorgekomen dat partijen die niet verder konden als diervoeder omdat er een overschrijding werd gemeld door een lab op basis van de meldplicht in de Wet dieren, alsnog de markt op gingen als levensmiddel omdat de notificatieplicht er (nog) niet is in de Warenwet. Het is belangrijk deze discrepantie op te lossen. Niemans is benieuwd hoe het beleid uitpakt voor diervoeders. De Ruyter vertelt dat de meldplicht de afgelopen jaren is aangescherpt. Er zijn voorwaarden gesteld aan de minimale informatie die de melding moet bevatten. Wanneer een bedrijf zegt dat het product op basis van een analyse niet geschikt is voor bestemming A, en het daarom te gaan gebruiken voor bestemming B dan is dit prima. Zo lang de melding maar gedaan wordt. Viloria vindt niet dat de notificatieplicht een vorm van micro-managen is. Het managen van voedselveiligheid is een taak van het bedrijfsleven. NVWA ziet er op deze manier op toe dat dit correct gebeurt. Uiteindelijk zullen de verkregen data ook weer gebruikt kunnen worden voor het inrichten van het risicogerichte toezicht. Zij snapt de uitgesproken zorgen, maar het uitgangspunt blijft. Quaedvlieg vraagt aandacht voor het in beeld krijgen van 'de boefjes'. Zorg dat bedrijven die helemaal niets laten onderzoeken ook in beeld komen. Ook benadrukt ze dat de administratieve lasten in verhouding moeten blijven.

**Directie Voeding,
Gezondheidsbescherming
en Preventie**
Regulier Overleg Warenwet

Datum
10 juni 2024

De voorzitter sluit dit agendapunt en wenst Thomas veel succes met het vervolgproces.

4. Evaluatie beleidsregel traceerbaarheid binnen 4 uur

De Ruyter geeft een toelichting. De beleidsregel is nu anderhalf jaar van kracht. Op dit moment wordt een evaluatie voorbereid. Voor de evaluatie zelf zal een externe partij aangetrokken worden. De verwachting is dat deze in het najaar van 2024 uitgevoerd wordt, middels vragenlijsten en interviews die moeten uitwijzen hoe de regelgeving uitwerkt voor de NVWA en het bedrijfsleven. Daarnaast is het doel om inzicht te verkrijgen in de monitoringsopties. Partijen worden nog benaderd voor deelname.

Kneppers vraagt wie er namens VWS betrokken is bij de evaluatie. Dit is Annemieke Hoogeveen. Ook benadrukt ze dat het belangrijk is om de samenhang te blijven zien met de notificatieplicht en met de aanpassing van de meldwijzer van de NVWA, die weer net anders is dan de beleidsregel. Ze vraagt of LNV/VWS dit ook zo zien. De Ruyter geeft aan dat de evaluatie zich puur op de beleidsregel richt. Wanneer de resultaten er zijn kan ze nog niet aangeven, externe partijen hebben ook weinig capaciteit momenteel.

5. Rookaroma's

Bronswijk geeft een toelichting. Het onderwerp is veel in de belangstelling geweest. Rookaroma's zijn een alternatief voor traditioneel roken en geven een rookmaak aan levensmiddelen. Er was een Europese toelating voor deze aroma's afgegeven voor 10 jaar en deze is inmiddels ten einde gekomen. Uit een herbeoordeling door EFSA bleek dat de aroma's genotoxische stoffen bevatten en daarom heeft EFSA geadviseerd de toelating niet te verlengen. De verlenging van 8 primaire rookaroma's is vervolgens in stemming gebracht. Een gekwalificeerde meerderheid heeft tegen een verlenging gestemd. Wel zijn er overgangstermijnen ingesteld. Voor vlees vis en zuivel (uitsluitend kaas) geldt een overgangstermijn van vijf jaar. Voor overige producten is dit twee jaar. Verder is er een mandaat afgegeven voor onderzoek waarin de risico's van rookaroma's en traditioneel roken vergeleken worden. Hier kunnen verdere maatregelen uit volgen.

Kneppers meldt dat FNLI en VNV gezamenlijk een brief aan VWS gestuurd hebben over het verbod op rookaroma's, waarin zij stellen dat het vergelijkend onderzoek heel belangrijk is voor de sector. FNLI wil graag in gesprek met VWS om te kijken of het mogelijk is de toelatingsprocedure voor eventueel nieuw alternatief rookaroma versneld door te lopen. Aroma's hebben voor de levensmiddelenindustrie de voorkeur boven traditioneel roken vanwege duurzaamheids- en gezondheidsoverwegingen, maar het toelatingsproces kan heel lang duren. Daarnaast kunnen deze niet zomaar vervangen worden door traditioneel roken omdat het een specifiek proces betreft met eigen installaties dat dan door een rookproces vervangen moet worden. Bronswijk staat ervoor open hierover in gesprek te gaan en eventueel in contact te treden met de Commissie.

**Directie Voeding,
Gezondheidsbescherming
en Preventie**
Regulier Overleg Warenwet

Datum
10 juni 2024

De voorzitter vraagt hoe het zit met de schadelijkheid van de stoffen in de aroma's. Faré antwoordt dat deze toxische stoffen bevatten, maar in zulke lage concentraties dat de consumptie hiervan naar alle waarschijnlijkheid niet hoog genoeg is om schade te berokkenen. Kneppers vult aan dat de aroma's minder schadelijk zijn dan traditioneel roken. Daarom is het vergelijkend onderzoek belangrijk voor de industrie.

Kneppers heeft gehoord dat de Commissie naast het vergelijkend onderzoek ook zal kijken naar limieten voor PAK's bij traditioneel roken. Ze wil graag weten waar de nadruk op zal liggen in het onderzoek. Bronswijk antwoordt dat het in eerste instantie om het vergelijkend onderzoek gaat. Ze verwacht hieruit limieten zullen volgen. Viloria vult aan dat zowel de werkgroep contaminanten als de werkgroep additieven betrokken zijn bij het onderzoek.

6. PFAS

Vanuit de vergadering is het verzoek bij VWS binnengekomen om bijgepraat te worden over alles wat er beleidsmatig speelt rond PFAS. Viloria geeft hiervan een overzicht. Voor vlees, vis en eieren zijn Europese maximum limieten (ML's) vastgelegd. Op overige levensmiddelen lopen monitoringsprogramma's om data te vergaren op basis waarvan in de toekomst ook ML's vastgelegd kunnen worden. De lidstaten wachten dit af.

Nationaal is er vorig jaar door het RIVM een groot PFAS programma gestart. Er wordt breed onderzoek gedaan met name naar de humane kant. Voedselveiligheid is ook in het onderzoek opgenomen. IenW, LNV en VWS zijn betrokken. Eind 2025 worden de resultaten verwacht. Daarnaast heeft VWS het RIVM gevraagd onderzoek te doen naar de mogelijke herkomst van PFAS in eieren van hobbykippen. De resultaten hiervan worden ook eind 2025 verwacht. Industrie-eieren zitten doorgaans wel onder de Europese ML.

Tot slot geeft het Voedingscentrum consumentenvoorlichting over PFAS.

Onlangs is door advocaat Knoops namens een aantal organisaties een rechtszaak gestart tegen de Staat der Nederlanden. De belangrijkste eisen zijn dat erkend wordt dat de staat aansprakelijk is voor de PFAS-verontreiniging en verplicht wordt deze op te ruimen. Daarnaast willen zij dat er een landelijk gezondheidsonderzoek uitgevoerd wordt. Deze zaak gaat voor de betrokken ministeries IenW, LNV en VWS veel werk opleveren. IenW is hierin leidend, VWS is betrokken bij de thema's voedselveiligheid en omwonendenonderzoeken.

Kneppers heeft een vraag over de stakeholderbijeenkomst over het brede PFAS-onderzoek. Het thema levensmiddelen werd niet echt uitgewerkt, de informatie was op een behoorlijk abstract niveau. Vis werd daarbij benoemd als hoofdbron. De Ruyter antwoordt dat naar aanleiding van die dag communicatie extra geprioriteerd is. Er wordt nog gekeken hoe dit beter ingevuld kan worden. Ook het Voedingscentrum vindt dit lastig. Vis past in een gezond eetpatroon, maar niet als het vol PFAS zit. Wat is dan een goed advies? Er worden scenariostudies uitgevoerd en dan volgt aangescherpte communicatie.

**Directie Voeding,
Gezondheidsbescherming
en Preventie**
Regulier Overleg Warenwet

Datum
10 juni 2024

7. Rondvraag

De voorzitter nodigt Achterhof uit haar punt over allergenen toe te lichten. Achterhof vertelt dat zij de laatste tijd veel signalen krijgt vanuit haar leden dat patiënten met allergieën ineens reacties krijgen op bepaalde producten die zij eerder gewoon konden eten. Zij heeft vernomen dat een aantal normeringen voor allergenen verhoogd zijn. Dit maakt dat bepaalde voeding niet langer veilig is. Waarom is dit niet gemeld? Viloria geeft aan dat er in samenspraak met patiëntenverenigingen en levensmiddelenindustrie een nieuw beleid is opgesteld. Hierin zijn inderdaad de referentiewaarden verhoogd, op basis van wetenschappelijke publicaties in het kader van de Codex Alimentarius. Daarnaast zijn de voorwaarden voor PAL strikter geworden. De beleidsregel is nog niet gepubliceerd, het nieuwe beleid gaat officieel pas in per 1 juli 2026. Achterhof vindt het vreemd dat er geen rekening wordt gehouden met versleping van allergenen. Viloria antwoordt dat kruiscontaminatie met allergenen juist het uitgangspunt is van het nieuwe beleid en dat patiëntenorganisaties aangegeven hebben zich bewust te zijn van de risico's en instemmen met het nieuwe beleid. Vanuit volksgezondheidsoogpunt is het een verantwoord beleid.

De voorzitter sluit dit agendapunt en sluit de vergadering om 15:14.